

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL TRAKTORIŲ, SAVAEIGIŲ IR ŽEMĖS ŪKIO MAŠINŲ BEI JŲ PRIEKABŲ
TECHNINĖS APŽIŪROS TVARKOS

2002 m. gegužės 30 d. Nr. 207
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 5 d. nutarimo Nr. 483 „Dėl traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų valstybinės priežiūros“ (Žin., 2002, Nr. 38 -1397) 1.3 punktą:

1. T v i r t i n u Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų techninės apžiūros tvarką (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad savivaldybės vadovaujasi 1 punktu patvirtinta tvarka, atlikdamos savivaldybėse įregistruotų traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų techninę apžiūrą.

3. L a i k a u netekusiu galios Žemės ūkio ministerijos 1993 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. 680 „Dėl traktorių, savaeigių važiuoklių, traktorinių priekabų, kelių tiesimo mašinų ir kitos žemės ūkio technikos valstybinės priežiūros“ (Žin., 1994, Nr. [74-1409](#)) 2 punktą.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2002 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. 207

TRAKTORIŲ, SAVAEIGIŲ IR ŽEMĖS ŪKIO MAŠINŲ BEI JŲ PRIEKABŲ TECHNINĖS APŽIŪROS TVARKA

1. Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų techninės apžiūros tvarka (toliau – tvarka) nustato savivaldybėse įregistruotų traktorių, traktorių bazėje sukonstruotų savaeigių mašinų, savaeigių žemės ūkio, kelių tiesimo, miškų, komunalinio ūkio darbuose naudojamų mašinų, kurių variklio galia viršija 10 AG, taip pat jų krovinių priekabų ir puspriekabių (toliau – traktorių) techninės apžiūros atlikimo tvarką ir techninius reikalavimus.

2. Traktorių techninę apžiūrą atlieka savivaldybės.

3. Tvarka yra privaloma visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, įregistravusiems traktorius.

4. Techninės apžiūros tikslas – kontroliuoti ir įvertinti traktorių techninę būklę, siekti, kad eksploatuojami traktoriai nekeltų pavojaus žmonių sveikatai ir žalos aplinkai, patikrinti registracijos duomenis.

5. Eksploatuoti traktorius, kuriems neatlikta techninė apžiūra, draudžiama.

6. Techninė apžiūra atliekama teritoriniu principu, išvykstant į traktorių buvimo vietą, siekiant vienoje vietoje patikrinti kuo didesnę traktorių kiekį. Tuo tikslu savivaldybės sudaro ir viešai paskelbia techninių apžiūrų grafikus, rekomenduodamos techninės apžiūros laiką ir vietą, numatant galimybę panaudoti žemės ūkio bendrovių, įmonių technikos kiemus ir kitas priemones.

7. Savivaldybių traktorių techninės apžiūros paslaugų kainos nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1458 „Dėl valstybės rinkliavos objektų sąrašo, šios rinkliavos dydžių ir mokėjimo ir grąžinimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [108-3463](#)).

8. Traktorių techninės apžiūros atliekamos kasmet, išskyrus vikšrinius traktorius ir savaeigius mašinas su vikšrine važiuokle, kurių techninės apžiūros atliekamos kas dveji metai.

9. Traktorius į techninę apžiūrą pateikiamas švarus, be prikabinėtų mašinų.

10. Traktoriaus savininkas (valdytojas) pateikia šiuos dokumentus:

10.1. traktorininko pažymėjimą ar kitą dokumentą, suteikiantį teisę vairuoti traktorių;

10.2. traktoriaus registracijos dokumentą;

10.3. dokumentą apie sumokėtą valstybės rinkliavą.

11. Techninės apžiūros metu tikrinama, ar:

11.1. registravimo dokumente nurodyti duomenys atitinka faktinius duomenis;

11.2. traktoriaus techninė būklė, komplektiškumas, sistemų, junginių veikimas atitinka Techninius reikalavimus eksploatuojamiems traktoriams, savaeigėms ir žemės ūkio mašinoms bei jų priekaboms (priedas), Kelių eismo taisyklių bei traktoriaus gamintojo nurodytus reikalavimus.

12. Jeigu traktorius atitinka 11 punkte numatytus reikalavimus, atlikus techninę apžiūrą, traktoriaus registravimo dokumente daroma atitinkama žyma ir nurodoma kitos techninės apžiūros data. Jeigu traktorius neatitinka 11 punkte numatytų reikalavimų, techninė apžiūra atliekama pakartotinai.

13. Pakartotinai atliekamos techninės apžiūros metu tikrinami tik tie reikalavimai, kurių traktorius neatitiko.

14. Traktoriaus savininkas ar valdytojas gali pateikti jį techninei apžiūrai savivaldybei nepriklausomai nuo traktoriaus registracijos vietos.

Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų
bei jų priekabų techninės apžiūros tvarkos
priedas

TECHNINIAI REIKALAVIMAI EKSPLOATUOJAMIEMS TRAKTORIAMS, SAVAEIGĖMS IR ŽEMĖS ŪKIO MAŠINOMS BEI JŲ PRIEKABOMS

1. Atpažinimas ir komplektiškumas
1.1. Markė, modelis, identifikavimo numeriai ir dokumentai Reikalavimai: identifikavimo numeriai turi būti gerai matomi; markė, modelis ir identifikavimo numeriai turi atitikti įrašus registracijos dokumente. Kontrolė: apžiūrėjimas.
1.2. Valstybinio numerio ženklai Reikalavimai: turi atitikti nustatytus reikalavimus, būti švarūs, tvarkingi ir pritvirtinti nustatytoje vietoje. Kontrolė: apžiūrėjimas.
1.3. Galinio vaizdo veidrodžiai Reikalavimai: turi būti tvarkingi, atitikti gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
1.4. Garso signalas Reikalavimai: turi būti tvarkingas. Kontrolė: tikrinama bandant.
1.5. Vaistinėlė Reikalavimai: traktoriai ir savaeigės mašinos turi turėti vaistinėles, sukomplektuotas pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
1.6. Gesintuvas Reikalavimai: traktoriuose ir savaeigėse mašinose turi būti po vieną gesintuvą, javų kombainuose – po du gesintuvus; gesintuvai turi būti tvarkingi, lengvai pasiekiamoje vietoje ir patikimai pritvirtinti. Kontrolė: apžiūrėjimas.
1.7. Avarinis sustojimo ženklas Reikalavimai: traktoriai turi turėti avarinio sustojimo ženklą. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2. Apšvietimas ir šviesos signalizacija
2.1. Priekiniai žibintai Reikalavimai: turi būti įrengti tik numatyti konstrukcijoje ir tvarkingi; privalo turėti konstrukcijoje numatytas lemputes ir sklaidytuvus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.2. Artimosios šviesos Reikalavimai: vienu metu turi šviesti abu artimųjų šviesų žibintai (jeigu numatyti konstrukcijoje); turi būti sureguliuoti pagal gamintojo instrukcijas ir neakinti priešpriešiais važiuojančių transporto priemonių. Kontrolė: apžiūrėjimas, matavimas žibintų reguliavimo prietaisais.
2.3. Tolimosios šviesos Reikalavimai: privalo būti porinis tolimųjų šviesų žibintų skaičius; turi būti sureguliuotos pagal gamintojo instrukcijas. Kontrolė: apžiūrėjimas, matavimas žibintų reguliavimo prietaisais.
2.4. Stovėjimo šviesos žibintai Reikalavimai: jei nenumatyti gamintojo, jie – nebūtini, juos gali pakeisti gabaritiniai žibintai; turi būti tvarkingi. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.5. Žibintai darbo vietai apšviesti Reikalavimai: įrengti taip, kad apšviestų darbo erdvę ir leistų nukreipti šviesą į darbo vietą. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.6. Švyturėliai ant traktorių stogo Reikalavimai: jei privaloma, ant stogo turi būti tvarkingas blyksintis geltonos spalvos švyturėlis (-iai). Kontrolė: apžiūrėjimas.

2.7. Gabaritiniai žibintai Reikalavimai: privalo būti tvarkingi ir atitikti gamintojo reikalavimus; priekiniai gabaritiniai žibintai turi būti balti, šoniniai – geltoni, o galiniai – raudoni. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.8. Stabdymo signalo žibintai Reikalavimai: turi užsidegti nuspaudus stabdžio pedalą; turi būti tvarkingi ir įrengti pagal gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.9. Valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibintas Reikalavimai: traktoriai privalo gale turėti vieną arba kelis numerio apšvietimo baltus žibintus, kurie sumontuoti pagal gamintojo reikalavimus; apšviestas numeris tamsoje turi būti matomas ne mažiau kaip už 20 m; privalo įsijungti kartu su gabaritiniais žibintais. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.10. Atbulinės eigos žibintai Reikalavimai: jei numatyti gamintojo, turi būti ir privalo įsijungti tik įjungus atbulinės eigos pavarą; turi būti tvarkingi. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.11. Šviesos atšvaitai (priekiniai, šoniniai, galiniai) Reikalavimai: turi būti, jei numatyti gamintojo; tvarkingi ir sumontuoti pagal gamintojo reikalavimus; priekiniai atšvaitai turi būti balti, šoniniai – geltoni, o galiniai – raudoni. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.12. Posūkių rodikliai Reikalavimai: turi būti tvarkingi ir sumontuoti pagal gamintojo reikalavimus; posūkių rodikliai – geltoni, tačiau gali būti ir kitos spalvos, jeigu tai numatyta gamintojo. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.13. Prietaisų skydelio signalizacijos lemputės Reikalavimai: turi veikti ir atitikti gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
2.14. Sąstato skiriamieji ženklai Reikalavimai: ant kombinuotų transporto priemonių kabinų (kėbulo) priekinės dalies turi būti skiriamasis sąstato ženklas, jei tai numatyta gamintojo; vidurinis žibintas ar trikampio centras turi būti traktoriaus išilginėje simetrijos ašyje. Kontrolė: apžiūrėjimas.
3. Vairavimo sistema
3.1. Šarnyriniai sujungimai Reikalavimai: privalo atitikti gamintojo reikalavimus; išdilimas (laisvumas) turi neviršyti leistinų ribų. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
3.2. Trauklės Reikalavimai: neturi būti didesnio laisvumo, negu nustatyta gamintojo; be įtrūkimų, nedeformuotos ir patikimai sujungtos. Kontrolė: apžiūrėjimas.
3.2. Vairaratis Reikalavimai: turi būti tvarkingas ir atitikti gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
3.3. Vairo reduktorius Reikalavimai: elementų išdilimas (laisvumas) turi neviršyti leistinų ribų; neturi būti didesnio vairo rato laisvumo, negu nustatyta gamintojo; neturi būti ženklaus tepalo prasisunkimo. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
3.4. Vairo velenas Reikalavimai: elementų išdilimas (laisvumas) turi neviršyti leistinų ribų. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
3.5. Vairo stiprintuvas Reikalavimai: privalo būti tvarkingas.

Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
4. Stabdžiai
4.1. Stabdžių pedalas (pamina) Reikalavimai: eiga turi atitikti gamintojo reikalavimus; neturi būti pastebimai apsunkintas nuspaudimas. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
4.2. Stabdžių pavaros trauklės /lynai/svirtys/ašys/velenai Reikalavimai: neturi būti pastebimai pažeisti, susidėvėję, surūdiję, deformuoti; sujungimai turi būti paslankūs; neturi būti per didelės eigos dėl nereguliavimo arba susidėvėjimo. Kontrolė: apžiūrėjimas, matavimas.
4.3. Stabdžių magistraliniai vamzdžiai Reikalavimai: tvarkingi, sandariai sujungti; neturi būti pastebimai paveikti korozijos. Kontrolė: apžiūrėjimas.
4.4. Suspausto oro balionai Reikalavimai: turi būti sandarūs. Kontrolė: apžiūrėjimas.
4.5. Slėgio reguliatorius Reikalavimai: turi palaikyti reikiamą slėgį. Kontrolė: apžiūrėjimas, matavimas.
4.6. Oro sistemos manometras Reikalavimai: turi veikti ir atitikti gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
4.7. Vilkiko ir priekabos stabdžių kontūrus jungiančios žarnelės Reikalavimai: turi būti sandarios; pritvirtintos taip, kad važiuojant ir manevruojant nebūtų pažeistos; paviršius nesutrūkinėjęs, nepažeistas. Kontrolė: apžiūrėjimas.
4.8. Stabdžių trinkelų antdėklai Reikalavimai: frikcinis antdėklas turi būti ne plonesnis, negu nurodyta gamintojo. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
4.9. Pneumatinės stabdžių pavaros kontūrų kontroliniai čiaupai Reikalavimai: turi būti sandarūs ir veikti. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
4.10. Stabdymo sistemos bendras įrengimas Reikalavimai: turi veikti; turi atitikti gamintojo reikalavimus; neturi būti panaudotos kitų modelių detalės ir mazgai; detalės ir mazgai turi būti patikimai pritvirtinti. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
4.11. Stabdymo efektyvumas Reikalavimai: turi būti vienodai stabdomi vieno tilto ratai, stabdymo kelio nukrypimas nuo tiesiosios – ne daugiau kaip 0,5 m. turi atitikti gamintojo reikalavimus. Jeigu gamintojo reikalavimų nėra, stabdymo efektyvumas nustatomas šiais būdais: 4.11.1. kilnojamuoju lėtėjimo matavimo prietaisu. Stabdymo efektyvumas turi būti ≥ 45 proc., stovėjimo (atsarginių) stabdžių ≥ 15 proc.; stabdant priekabas (puspriekabas) darbinių stabdžių stabdymo efektyvumas turi būti ≥ 40 proc., stovėjimo (atsarginių) stabdžių ≥ 15 proc. Stabdymo efektyvumas z apskaičiuojamas pagal formulę: $z = (j_{st}/g) \times 100\%$, kai: j_{st} – lėtėjimo pagreitis, m/s^2 , g – laisvojo kūno kritimo pagreitis, m/s^2 ; 4.11.2. stabdymo kelio ilgis S (metrais), stabdant traktorių su neįkaitusiais stabdžiais, turi būti ne didesnis kaip apskaičiuotas pagal formulę: $S \leq 0,1V + V^2/90$, kai V – greitis kilometrais per valandą. Kontrolė: stabdymo efektyvumas nustatomas tikrinant aikštelėje su kieta bei sausa kelio danga ir pradėdant stabdyti esant greičiui 20-40 km/val.
4.12. Stovėjimo stabdžio svirties užtraukimas ir fiksavimas Reikalavimai: neturi būti pastebimai apsunkintas svirties užtraukimas (nuspaudimas); svirtis turi būti tvarkinga ir patikimai fiksuotis; patikimai laikyti nuokalnėje, kurios nuolydis nurodytas gamintojo.

Kontrolė: bandymas.
5. Ratai
5.1. Padangos Reikalavimai: padangų charakteristikos turi atitikti transporto priemonės gamintojo reikalavimus; ant vienos ašies ratų draudžiama naudoti nevienodų matmenų ar nevienodo protektoriaus rašto padangas; padangos neturi būti pažeistos. Kontrolė: apžiūrėjimas.
5.2. Ratlankiai/ratų tvirtinimas Reikalavimai: pagrindiniai konstrukciniai elementai (padangos montavimo, rato tvirtinimo paviršiai) turi būti be įtrūkimų, įlenkimų, aštrių briaunų, užvartų; tvirtinimo kiaušinių lizdai turi būti nesusidėvėję; patikimai patvirtinti ir atitikti padangos matmenis bei gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
6. Dyzelinis variklis
6.1. Dūmingumas Reikalavimai: dūmingumas neturi būti padidėjęs, atitikti galiojančius normatyvus. Kontrolė: matavimas dūmamačiu, vizualinis tikrinimas.
6.1. Alyvos, degalų ir eksploatacinių skysčių prasisunkimas Reikalavimai: prasisunkimų neturi būti. Kontrolė: apžiūrėjimas.
6.2. Variklio atramų būklė, tvirtinimas Reikalavimai: turi būti tvarkingos ir atitikti gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
6.3. Maitinimo sistema Reikalavimai: turi būti sandari. Kontrolė: apžiūrėjimas.
6.4. Variklio paleidimo blokavimo mechanizmo įranga Reikalavimai: turi veikti. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
7. Transmisija
7.1. Sankaba Reikalavimai: išjungus sankabą, pavaros turi įsijungti ir išsijungti sklandžiai, be trukdžių. Kontrolė: bandymas.
7.2. Pavaros Reikalavimai: turi būti lengvai įjungiamos ir išjungiamos, savaime neišsijungti ir neišsijungti. Kontrolė: bandymas.
7.3. Transmisijos besisukančios dalys ir kardanai Reikalavimai: turi būti apdengtos apsaugomis pagal gamintojo reikalavimus. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8. Važiuklė ir kėbulas
8.1. Ašys Reikalavimai: turi būti tvarkingos, nedeformuotos. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.2. Ratų guoliai Reikalavimai: laisvumas guoliuose neturi būti didesnis, nei numatyta gamintojo. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
8.3. Sukabinimo įtaisai Reikalavimai: turi atitikti gamintojo reikalavimus; įtaisai, skirtas priekabos elektros grandinei/sistemai įjungti (rozetė), privalo būti tvarkingas. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.4. Puspriekabės reguliuojamos atramos Reikalavimai: turi būti tvarkingos. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.5. Priekabos priekinio tilto pasisukimo fiksavimo įtaisai Reikalavimai: turi būti tvarkingas. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.6. Slenksčiai/laipteliai Reikalavimai: turi būti tvarkingi ir patikimai pritvirtinti; slenksčiai neturi išsikišti už transporto priemonės gabaritų.

Kontrolė: apžiūrėjimas. 8.7. Durys/gaubtai/rankenos/užraktai/cisternų ir degalų bakų angų užsklandos/durų pavaros/kėbulo arba kabinos fiksavimo įtaisai Reikalavimai: turi būti tvarkingi. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.8. Stiklai (šviesos laidumas, matomumas) Reikalavimai: leidžiama naudoti gamintojo numatytus; neturi būti stiklų defektų, trukdančių vairuotojui matyti kelią; skydeliai, apsaugantys nuo tiesioginio saulės spindulių akinimo, turi būti tvarkingi. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.10. Stiklo valytuvai Reikalavimai: turi būti tvarkingi. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
8.11. Sėdynių tvirtinimas/padėties reguliavimas Reikalavimai: turi būti patikimai pritvirtintos, padėties reguliavimo mechanizmas turi būti tvarkingas. Kontrolė: apžiūrėjimas, bandymas.
8.12. Priekabos grindys/šoniniai ir galiniai bortai, jų užraktai Reikalavimai: nesulaužytos, užraktai – tvarkingi. Kontrolė: apžiūrėjimas.
8.13. Purvasargiai Reikalavimai: turi atitikti gamintojo reikalavimus, jei numatyti konstrukcijoje. Kontrolė: apžiūrėjimas.